

Bilder av ungdom i fjernsyn

Ungdom distanserer seg fra den tradisjonelle autoritet, den formelle fremtreden, det alvorlige oppsyn og den stiliserte talen. I ungdomsfjernsynet ironiseres og parodieres de som tidligere definerte «sannhet» – politi, lærer, prest, foreldre etc. Dette betyr at den retorikken som offentligheten ofte bruker i formidling av budskap/informasjon til unge blir helt feil.

Dette var en av konklusjonene fra det seminarium som Bergens kommune hadde ansvar for. Bergen hadde valgt å be medieviter Espen Ytreberg reflektere omkring temaet «ungdomsfjernsyn». Deltakerne kunne etter seminaret konkludere at hvis vi lærer oss ungdomsfjernsynets retorikk, overtalelse og henvendelse kan vi samtidig få innblikk i ungdommers forestillingsverden. Med det som utgangspunkt kan vi bli mer effektive i vår dialog med ungdom. Rune Tjøsvold fra den Oppsøkende avdeling i Bergens kommune sammenfatter Ytrebergs forelesning.

Rammen for forelesningen var at det å være ung idag på mange måter kan forstås som *identitet som byggeprosjekt*. I tidligere tiders tradisjonelle samfunn var identitet knyttet til arv, familie, arbeid og overleverte tradisjoner. Idag er identiteten flytende, konstruksjonen av den er vanskeligere og inntrykksmulighetene er flere. Samfunnets insisteringer på hvor viktig det er å være seg selv sier noe om at «seg selv» er vanskelig å finne. Det er mange muligheter for kulturell og personlig selvstendigjørelse. Samtidig er det slik at mulighetene krever en viss økonomi for at de skal kunne realiseres. I og med ungdoms (lave) status på arbeidsmarkedet og andre økonomiske arenaer oppstår det et misforhold mellom forestilte muligheter, ofte formidlet gjennom medier, og faktiske muligheter.

Medier gir med andre ord *kunnskap om* noe en ikke har økonomisk mulighet til å oppnå.

Det er i seg selv frustrerende for ungdom. Samtidig er det slik at medier også gir muligheter for å projisere selvpplevelser inn i det som vises på skjermen, og dermed anledning for å tre et skritt tilbake fra verden. I avstanden mellom en selv og det som skjer på fjernsynet kan ungdom legge inn mange fortolkinger, drømmer, identifisere seg, la seg distrahere eller ganske enkelt «slippe mening». På den andre siden kan en og legge inn refleksjoner, opprør etc. Ungdom forholder seg med andre ord både absorberende og refleksivt til fjernsyn.

Ytreberg tok videre utgangspunkt i tre sentrale former i sin analyse av moderne ungdomsfjernsyn:

Fortetning – Her går det fort, og fjernsynet stoler på at seeren er en øvet seer som ikke trenger mange hint og forklaringer for å forstå det som skjer.

Distansering – Denne fortellermåten kan ta flere former: *Ironisk/satirisk* (man avslører innholdsframstillinger som latterlige), *parodisk* (bruker humor, uten nødvendigvis å ta avstand), *refleksivt* (man kommenterer selve betingelsene for det programmet man er med i).

Intimisering – Intim-TV dyrker alle signaler på nærhet mellom mennesker og skyr signaler på formalitet og distanse. Fokus på den «ekte», nære og umiddelbare samtalen.

De konklusjoner vi kan dra av de ulike debattene var at ungdom har stor bildetolkingskompetanse og behersker i stor grad det voldsomme tempoet i fragmentert TV; det TV'et som voksne kanskje tidvis vil oppleve som enerverende og trettende i lengden. Ungdom er altså ikke bare passivt absorberende, men at det i refleksivitet ligger kreativitetspotensialer for identitetsbygging (hvem jeg er) og for handling (hva jeg gjør).

Deltagarkommentar:

”

Det är viktigt och intressant att veta vad ungdomar ser på och vad de tycker om. Det lär oss att förstå vad de unga tänker och hur man kan nå fram till dem. Ungdomar vill inte att man kommer med pekpinar och talar om vad de skall göra. Det har relevans i förhållande till information om t.ex. narkotika. Man måste använda ett språk som ungdomen förstår.

Jag forskar om ungdom och är 32 år och tror mig vara ung. Men när jag samtalar med en sju-tonåring, förstår jag att det finns en generationsklyfta även mellan oss.

Ungdomarna är snabba till att ta till sig det som är nytt. De är känsliga för trender. Det finns en likhet mellan vad ungdomar tycker om och trender inom konsten.

*Leila Torgersen,
Nova, Oslo*

*Smygtitt i pausen. "Man har et standpunkt intil man får et nytt".
En norsk deltagare har fastnat for Jens Otto Krags berömda uttalande.*

Adresser

Rune Tjøsvold

Oppsøkende avdeling, Lille Øvregate 38,
Postboks 818, N-5001 BERGEN
Tel + 47 55 31 71 70, fax +47 55 31 89 76

Espen Ytreberg,

Institutt for medier og kommunikasjon,
Universitetet i Oslo
P.b. 1093 Blindern, N-0317 OSLO
e-mail: espen.ytreberg@media.uio.no